

CALRE
WORK
GROU P

CULTURAL AND
LINGUISTIC DIVERSIT Y

Seminar in V alencia. May 3 & 4, 201 8
Palau dels Borja, V alència
Cort s V alencianes

LINGUISTIC AND CULTURAL DIVERSITY CALRE WORK GROUP

Seminar in Valencia

May 3 & 4, 2018

Corts Valencianes. Palau dels Borja, València

Conference of European Regional Legislative Assemblies (CALRE)

Presidency, Ana Luís

CALRE, the acronym of the Conference of European Regional Legislative Assemblies, unites seventy-four presidents of European regional legislative assemblies: the Presidents of the Regional Assemblies of Italy, Spain, Belgium, Germany, Austria, United Kingdom (Wales, Scotland, Northern Ireland), Portugal (Azores and Madeira), and Finland (Åland Islands).

CALRE WORK GROUP

President: Enric Morera i Català,

Members: The Valencian Parliament (Corts Valencianes)

and also, the Presidents of the Regional Assemblies of Andalusia, Canarias, Galicia, Flandes, Wallonia, Molise, Wales, Islas Açores.

ORGANISING COMMITTEE

Vicent Fenollar i Sastre, Policy and Outreach Manager of Network to Promote Linguistic Diversity (NPLD)

Ferran Suay, President of European Language Equality Network (ELEN)

Chairperson: Josep Pérez, Gabinet de la Presidència. Corts Valencianes

Edita Servei de Publicacions de les Cort Valencianes

Disseny: Daryolet Gopar Díaz

SALUTACIÓ DEL COORDINADOR DEL GRUP DE TREBALL

Benvinguts a València

La diversitat cultural és una de les característiques distintives de la Unió Europea i la protecció del patrimoni cultural i lingüístic, un dels principis fundacionals. La comissió permanent de la CALRE, reunida el 15 de març passat a Brussel·les, va acordar els objectius i les activitats de 2018, Any Europeu del Patrimoni Cultural.

El Grup de Treball sobre la Diversitat Lingüística i Cultural, el qual em complau coordinar, es constitueix com a fòrum obert de les assemblees legislatives europees per a afavorir el debat i l'intercanvi de pràctiques i propostes en favor del patrimoni comú, la diversitat cultural i les llengües regionals o minoritzades que usen cinquanta-cinc milions d'europeus. Els invite a inscriure's en aquest grup de treball.

En particular, em complau rebre'ls en el seminari que tindrà lloc els dies 3 i 4 de maig a València (Espanya) amb l'objectiu d'elaborar un document de diagnòstic sobre aquestes qüestions. Es tracta de recollir les experiències i les accions de les assemblees legislatives regionals per a construir una proposta de recomanacions amb la col·laboració de les xarxes organitzatives de la societat civil, les universitats i els governs regionals.

Les conclusions d'aquesta trobada es trametran als membres de la CALRE per prendre-les en consideració abans de la reunió de la comissió permanent del 28 de juny i, posteriorment, es presentaran en un acte públic que es realitzarà a Brussel·les el Dia Europeu de les Llengües, el 26 de setembre de 2018.

Palau dels Borja, 29 de març de 2018

Enric Morera i Català
President de les Corts Valencianes
Coordinador del CALRE WG LCD

GREETINGS FROM THE CHAIR OF THE WORKING GROUP

Welcome to València

Cultural diversity constitutes one of the hallmarks of the European Union and the protection of linguistic cultural heritage is one of its founding principles. The permanent committee of CALRE which met on March 15 in Brussels, agreed upon the objectives and activities for 2018, European Cultural Heritage Year.

The Linguistic and Cultural Diversity Work Group which I have the honour of presiding, has been set up as an open forum for European Legislative Assemblies to encourage the debate and exchange of proposals and practices to enhance common heritages, cultural diversity and reflect upon the situation of regional or minority languages used by fifty-five million Europeans.

Is an honour to receive you as a guest and participant at the seminar that will take place on May 3 & 4 in Valencia, Spain; its objective is to draw up a diagnostic document covering the abovementioned matters. It is envisaged that the experiences and initiatives undertaken by regional legislative assemblies be analysed to come up with collaborative recommendations for organisational networks relevant to civil society and regional governments.

The conclusions to be set forth at this gathering will be forwarded to CALRE members for their evaluation prior to the Permanent Committee Meeting that will take place on June 28; subsequently, the conclusions will be released at a public meeting in Brussels on European Languages Day (September 26, 2018).

Palau dels Borja, March 2018

Enric Morera,
President of les Corts Valencianes,
Coordinator of the CALRE WG LCD

1st Session: Thursday, May 3, 2018

15.00 h Participants are given their accreditations at the reception desk

15.30 h Seminar opening

15.45 h Presentation: Linguistic and Cultural Diversity in Europe
Discourses vs. Realities

Dr. Vicent Climent-Ferrando. Senior Researcher. European Research Consortium MIME (Mobility and Inclusion in a Multilingual Europe).

16.30 h Coffee break

16.45 h Panel discussion with speakers from:

Conchúr Ó Giollaigáin. Vicepresident d'ELEN (European Language Equality Network). Director of the Gaelic Research Professorship in the University of the Highlands and Islands, Scotland.

Paula Kasares. Director of the Promotion and Planning Service of the Basque language. Government of Navarre.

17.15 h Conclusions: Summaries of key ideas

Verònica Cantó. Acadèmia Valenciana de Llengua.

17.30 h Experiences of legislative assemblies

Elin Jones AM, President of the National Assembly for Wales.

20.00 h Dinner

2nd Session: Friday, May 4, 2018

09.00 h Experiences of legislative assemblies

ME Baltasar Picornell. President of Parlament Illes Balears .

10.00 h Proposals from civil society concerning linguistic cultural
and diversity

Prof. Ferran Suay, President of European Language Equality Network (ELEN)
Department of Biopsychology, University of València.

10.45 h Coffee break

11.00 h Panel discussion with speakers from:

Dr. Cor van der Meer. Mercator European Research Centre on Multilingualism
and Language Learning. Fryske Akademy. Nederland.

Gregorio Ferreiro Fente. Technical Adviser to the General Secretariat of
Language Policy. Government of Galicia. Vice-President Network to Promote
Linguistic Diversity (NPLD).

12.00 h Conclusions: Summary of key ideas

Prof. Bernat Joan. Universitat Illes Balears.

12.15 h Closing address

13.00 h Lunch

1.ª Sessió: Dijous 3 de maig de 2018

15.00 h Recepció i acreditació dels participants

15.30 h Obertura del seminari

15.45 h Presentació: Diversitat Lingüística i Cultural a Europa

Discursos vs. Realitats

Dr. Vicent Climent-Ferrando. Investigador Sènior. Consorci Europeu d'Investigació. MIME (Mobilitat i Inclusió en una Europa Multilingüe).

16.30 h Pausa-cafè

16.45 h Panell de debat. Ponents:

Conchúr Ó Giollagáin. Vicepresident d'ELEN (Xarxa Europea per la Igualtat Lingüística). Director de la Càtedra d'Investigació Gàèlica a la University of the Highlands and Islands, Escòcia.

Paula Kasares. Directora del Servei de Planificació i Promoció de l'Eusquera. Govern de Navarra.

17.15 h Conclusions: resum de les idees clau

Verònica Cantó. Acadèmia Valenciana de la llengua.

17.30 h L'experiència de les assemblees legislatives

Elin Jones AM, President of the National Assembly for Wales.

20.00 h Sopar

2.ª Sessió: Divendres 4 de maig de 2018

09.00 h L'experiència de les assemblees legislatives

ME Baltasar Picornell. President of Parlament Illes Balears

10.00 h Propostes de la societat civil per la diversitat lingüística i cultural

Professor Ferran Suay, president de la Xarxa Europea per la Igualtat Lingüística (ELEN). Departament de Psicobiologia, Universitat de València.

10.45 h Pausa-cafè

11.00 h Panell de debat. Ponents:

Dr. Cor van der Meer. Centre Europeu d'Investigació Mercator sobre Multilingüisme i Aprenentatge d'Idiomes. Fryske Akademy. Holanda.

Gregorio Ferreiro Fente. Assessor tècnic de la Secretaria General de Política Lingüística. Xunta de Galícia. Vicepresident de la Xarxa Europea per a la Promoció de la Diversitat Lingüística (NPLD).

12.00 h Conclusions: resum de les idees clau

Prof. Bernat Joan. Universitat Illes Balears.

12.15 h Cloenda

13.00 h Dinar

PAPER 1

CULTURAL AND LINGUISTIC DIVERSITY: DISCOURSES VERSUS REALITIES CALRE WORK GROUP CULTURAL AND LINGUISTIC DIVERSITY

Dr. Vicent Climent-Ferrando
Senior Researcher. European Research Consortium MIME.
Mobility and Inclusion in a Multilingual Europe

Keynote speech delivered at the CALRE Working Group on Cultural and Linguistic Diversity. Valencia May 3rd 2018.
CHECK AGAINST DELIVERY

It is easier to break down an atom than a prejudice. This statement is attributed to Albert Einstein, in which he highlighted the importance of narratives and discourses to convey a particular ideology. Analysing discourses and narratives is highly important because they have the capacity to portray a specific vision of a particular subject. Discourses and narratives produced over time create what is called (cognitive) frames, that is, a particular way of thinking and considering a specific subject. It is by framing that we can shape and project a particular vision of reality. As stated by Lakoff, people think through frames. The truth, to be accepted, needs to fit into the frames of people. If the facts do not fit into a specific frame, the frame remains and the facts will bounce off; facts will be ignored and the frame will continue to work.

This presentation will analyse the current narratives and discourses around the concept of cultural and linguistic diversity, with particular emphasis on the European Union (EU). What are the current state of affairs? What are the current frames and, most importantly, ideologies behind these discourses? Do we all assign the same ideas to this concepts?

Cultural and Linguistic Diversity: What is at stake?

Cultural and linguistic diversity have become buzzwords that are used in many different ways and with many different meanings. For some, globalization and the marketing of goods and services are leading to homogenization, exacerbating existing imbalances between cultures and resulting in a possible 'clash of civilizations', a term coined by American political scientist Samuel Huntington. Many experts draw parallels between the disappearance of biodiversity and the loss of cultures and languages due to globalization, resulting in persistent socio-economic inequalities. Others consider, however, that cultural and linguistic differences are at the root of today's conflicts around the world, giving rise to identity-linked tensions, withdrawals and claims, which can become potential sources of dispute.

The essential challenge not only for those present in this Workshop but to society as a whole is to adopt an inclusive, equitable vision of cultural and linguistic diversity; a vision that considers diversity as an asset that can be beneficial for the international

community in general. A frame that does not make hierarchical typologies between cultures and languages, a frame that does not consider some cultures and languages as more important and useful than others but puts all of them on equal footing.

About cultural and linguistic diversity

The definition of the concept cultural diversity is highly complex as it admits many explanations and interpretations, depending on how we frame it. As indicated by UNESCO, a current consensus regards cultures as systems that continually evolve through internal processes and in contact with the environment and other cultures. We could therefore claim that what constitutes today's cultural diversity is made up of a whole array of languages, ideas, beliefs, kinship systems, customs, tools, artistic works, rituals and other expressions. These interpretations range from philosophical and social to personal or political considerations, to name only a few.

Cultural and linguistic diversity is not new. Diversification is a natural process, a phenomenon inherent to the humanity, its circumstances and its environment, just as biodiversity is. Humans have developed over time on the basis of linguistic diversity. Diversity – both cultural and linguistic – has always been a reality. Contemporary globalization, however, has added a new dimension: it has abolished distance – to the benefit of some and the exclusion of others; it has sparked intercultural contact and it has created new forms of diversity, bringing about constant change to cultural expressions and languages.

While it is true that the possibilities of intercultural contact have multiplied, many other forms of cultural expression, including linguistic diversity, are in decline, as indicated by UNESCO. As indicated above, globalization is often conceived as a threat to cultural diversity, in the sense of leading to the homogenization of cultural models, values, aspirations and lifestyles, to the standardization of tastes, the impoverishment of creativity, uniformity of cultural expressions and the loss of the languages.

Cultural and linguistic diversity at an international level: UNESCO, the Council of Europe and the EU

In the context of globalization and increasing migration and urbanization, the interrelated challenges of preserving cultural identity and promoting intercultural dialogue assume a new prominence and urgency, as stated by numerous declarations, reports and recommendations made by the international community. Three of the bodies that have been at the forefront in the promotion of culture and language at an international level have been UNESCO, the Council of Europe and the European Union.

UNESCO and the promotion of cultural and linguistic diversity

UNESCO, the United Nations body in charge of culture and education, has long used the concept of cultural diversity to underline that cultural expressions can be endowed with a universal value. With the 1972 UNESCO World Heritage Convention, the concept of cultural diversity and cultural heritage entered the global stage.

UNESCO has progressively moved from a static approach to cultural diversity to a more dynamic one over the past few decades. Before the 1980's, there was a tendency to view cultures as essentially fixed, their content being 'transmitted' between

generations through a variety of channels, such as education or other practices. Today culture is increasingly understood as a process whereby societies evolve along pathways that are specific to them. What is truly specific in a society is not so much people's habits, values, languages, beliefs and feelings etc. as the way in which all these characteristics change.

A turning point in the promotion of cultural diversity by the international community was UNESCO's Universal Declaration on Cultural Diversity, adopted unanimously in a most unusual context. It came in the wake of the events of 11 September 2001, and the UNESCO General Conference, which was meeting for its 31st session, was the first ministerial-level meeting to be held after those terrible events. It was an opportunity for States to reaffirm their conviction that intercultural dialogue was the best guarantee of peace and to reject outright the theory of the inevitable clash of cultures and civilizations. The Declaration raised cultural diversity to the level of "the common heritage of humanity", "as necessary for humankind as biodiversity is for nature" and makes its defense an ethical imperative indissociable from respect for the dignity of the individual.

As indicated by the then UNESCO's Secretary General Koichiro Maatsura: "The 2001 Declaration aims both to preserve cultural diversity as a living, and thus renewable treasure that must not be perceived as being unchanging heritage but as a process guaranteeing the survival of humanity". Maatsura also brought to the surface one of the main controversies in the elaboration of the Declaration, the increasing commodification of cultures and languages, when he stated that:

"The debate between those countries which would like to defend cultural goods and services "which, as vectors of identity, values and meaning, must not be treated as mere commodities or consumer goods", and those which would hope to promote cultural rights has thus been surpassed, with the two approaches brought together by the Declaration, which has highlighted the causal link uniting two complementary attitudes. These considerations argued in favour of a new approach to cultural diversity one that takes account of its dynamic nature and the challenges of identity associated with the permanence of cultural changes and also tried to protect culture from being considered as mere marketable goods.

Through the words of the Secretary General, UNESCO admits the need to adopt a more dynamic nature on cultural diversity and progressively introduces the concept of intercultural dialogue and works to ensure that focus on culture is also taken from other angles such as development, social policies, environment, etc. The idea of intercultural dialogue becomes a solid term that will be used by other organizations to mean different things.

The idea of linking cultures and languages to economic growth, however, would become a dominant trend in the following years. We can see in official discourses that culture is increasingly framed in economic terms: Within the framework of the 2010 Millennium Development Goals, the then Secretary General Irina Bokova claimed that "Over the past decade, we have seen a welcome new trend evolving, mainly in developing countries... I am speaking about culture as an economic driver: a creator of jobs and

revenues; a means of making poverty eradication strategies relevant and more effective at the local level.”

The 2030 Agenda for Sustainable Development also makes reference to culture linked to the sphere of development and frames the concept in terms of “poverty reduction, positive investment and progress”. The 2030 Agenda marks a substantial step forward for sustainable development in many fields, and particularly for culture as it is the first time that the international development agenda refers to culture within the framework of Sustainable Development Goals related to education, economic growth, sustainable cities, food security, the environment, sustainable consumption and production patterns, peaceful and inclusive societies. This unparalleled recognition does not only meet the request of the UN General Assembly and UNESCO’s Governing Bodies, but also the demand of Member States at country level.

The Council of Europe and cultural and linguistic diversity

The Council of Europe (CoE) has also been at the forefront of the debates on cultural diversity and has played a key role in the consolidation of the term intercultural dialogue. In order to define what was understood by the term, a White Paper on Intercultural Dialogue was launched in 2007, based on an open consultation with various stakeholders from 2006 to 2007. The choice of a White Paper to place this subject on the agenda of the Council of Europe showed that the definition of the concept had to be based on public debate. As the White Paper itself states, ‘it is in many ways a product of the democratic deliberation which is at the heart of intercultural dialogue itself’ (CoE, 2008).

Discourses and policies around the term intercultural dialogue introduce an element into the debates on cultural diversity: migration. The strong correlation established in the official texts and programmes between migration and the need of intercultural dialogue seems to imply that without the existence of “migrants” intercultural dialogue would have been redundant’. One of the main Council of Europe projects resulting from this approach is the programme Intercultural Cities.

In terms of linguistic diversity, the Council of Europe has the only legally binding treaty on the so-called Regional or Minority Languages: the European Charter for Regional or Minority languages. Non-minority languages (State languages and migrant languages) are left out of this Treaty.

We can therefore claim that there seems to be two different frames for two different “diversities”: the frame of intercultural dialogue, rather broad and including migration at the core of the debates - and the European Charter for Regional or Minority Languages - for two different “types of diversity”.

The European Union and the rhetorical celebration of cultural and linguistic diversity

Diversity is celebrated and presented in the EU discourse as a European value in itself and a distinctive character of European culture. United in Diversity is the motto of the EU since the year 2000. However, diversity has not always been given the same meaning

in EU cultural policy. It has mutated over time and narratives and frames have often been trapped in the middle of contradicting approaches.

We can identify different periods since the 1970's: cultural diversity was first understood as the sum of state cultures and languages of each Member State. During the first years of the 80's, however, some regional actors denounced the monopoly of the nation-state over cultural assets, traditions and languages in Europe. It was not until 1983 with the Arfé Resolution from the European Parliament that regional and minority languages (RML) became visible at EU level. Despite this positive introduction of regional and minority languages – spoken in many of our regions today –, the narratives and debates about RMLs have been slowly fading away, being often framed around the concepts of identity, folklore and sentimental values, as we shall see below.

The concept of intercultural dialogue was borrowed by the EU from the Council of Europe to also introduced migration into the debate (2008 European Year of Intercultural Dialogue). The idea of cultural heritage has been brought to the fore in 2018 by adopting the European Year of Year 2018.

Despite the reiterative rhetorical insistence on linguistic diversity as part and parcel of the European identity, as a shared heritage and an asset for Europe—a narrative systematically observed in all policy actions—the dominant frame that has been actively transformed into policy actions has been the economic-oriented, competitive-based approach on language skills and competence. Whereas these recurrent statements continue to stress the importance of linguistic diversity as a European value, they do not translate into tangible policy actions or a programmatic frame that would provide a set of consistent guidelines on political criteria for promotion of linguistic diversity.

The analysis of the interplay between the EU political rhetoric and the actual policies on multilingualism has served to surface the tensions between two dimensions of the EU policy on languages: a sentimental dimension, which is often advocated in the EU narrative under the name of linguistic diversity and associated with the notions of culture, identity, respect and values, but does not translate into concrete policy initiatives; and the utilitarian dimension, which has been clearly prioritized and focuses entirely on the functional importance of language skills and the economic value of languages for the economy, growth, and jobs. Whereas the first dimension –the sentimental one– would be applied to the EU's regional or minority languages (and much more recently to migrant languages, which are increasingly gaining ground in the EU's language, education and integration policies), the utilitarian dimension would be applied to the EU's hegemonic languages. Figure 2 below represents graphically the current EU's approach to languages:

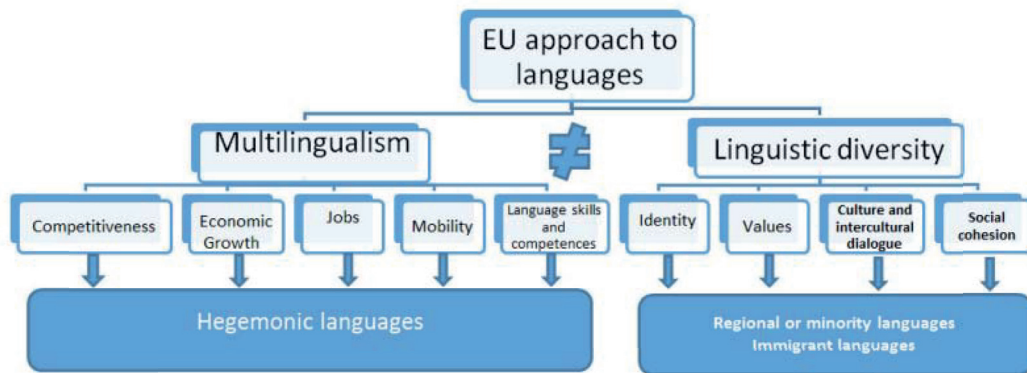

Figure 2: the current semantic field of the UA approach to languages

Source: Linguistic neoliberalism in the EU. Vicent Climent-Ferrando

Concluding remarks

I have attempted to analyse how the international sphere has framed discursively the notions of cultural and linguistic diversity over the past decades, which point and have examined the discursive process through which elements from an economic sphere have been progressively incorporated into the EU's discourse on culture and language. This approach has become the dominant representation and the dominant cognitive frame within the culture and language policy domain of the international sphere, most notably the European Union, and is playing a pivotal role in the structuring and development of policies on culture and language in the EU.

It is this new representation of cultures and languages that allows for the recontextualization within the cultural domain of a hegemonic neoliberal discourse based on the economy, which has been progressively transferred into the realms of the EU's policy on culture and languages from the field of economics. By transferring the economic rhetoric into the culture and language policy sphere, the EU has inserted a market-oriented narrative into the metadiscursive sphere of cultural and linguistic diversity, indicating the preferred ways of "reading" these policies, a strategic practice often aimed at the acceptance of a certain metadiscourse by a community. In this new discourse, some cultures and languages are considered as important and useful for mobility, growth and development whereas others are framed within the concepts of identity and sentimental values.

In so doing, cultures and languages, especially hegemonic languages, have gradually become commodities, which have now become an essential skill from a market perspective, equalized to other type of skills needed in the labour market such as numeracy, digital or ICT skills. In sum, the EU narrative on the intrinsic value of linguistic diversity as the cornerstone of the European project has been subordinated to the economic goals of growth, competitiveness and jobs, and has evidenced the lack of a principled, real commitment and normative coherence of the EU towards its languages. The economic focus of the EU approach to language policies cannot be analysed in isolation as it has been determined by the overall strategic economic goals and political priorities of the Lisbon Strategy first, during the 2000-2010 period, and the current Europe 2020 Strategy.

Consolidation and support must be given to all languages and cultures of Europe, regardless of number of size and regardless of their definition of majority or minority languages. This requires a new approach on how to conceive cultural and linguistic diversity. An approach where no one must be obliged to give up their language or their culture. We must work towards combatting prejudices so that diversity and difference are viewed in a positive light and all cultures languages are regarded as valuable assets that can be actively promoted.

Special attention must be given to those languages that struggle to survive and need more support. It is only by giving this support the smaller languages that these languages will be able to thrive. As in the picture below, efforts should be placed on those who need it most so that they are able to participate and contribute to human development on an equal footing.

PONÈNCIA 1

DIVERSITAT CULTURAL I LINGÜÍSTICA: DISCURSOS ENFRONT DE REALITATS GRUP DE TREBALL CALRE DIVERSITAT CULTURAL I LINGÜÍSTICA

Dr. Vicent Climent-Ferrando
Investigador en cap. Consorci d'Investigació Europeu MIME
Mobilitat i Inclusió en una Europa Multilingüe

Discurs d'obertura pronunciat en el Grup de Treball CALRE sobre Diversitat Cultural i Lingüística. València, 3 maig 2018.

NOMÉS SERÀ AUTÈNTICA LA VERSIÓ PRONUNCIADA

«És més fàcil desintegrar un àtom que un prejudici». Aquesta frase s'atribueix a Albert Einstein i s'hi subratlla la importància de les narratives i els discursos per a transmetre una ideologia en particular. Analitzar els discursos i les narratives resulta essencial perquè tenen la capacitat de plasmar una visió concreta sobre un determinat tema. Els discursos i les narratives generats al llarg del temps creen el que anomenem marcs (cognitius), ço és, una manera particular de pensar i considerar un tema específic. Emmarcant donem forma i projectem una visió particular de la realitat. Tal com declara Lakoff, les persones pensem per mitjà de marcs. La veritat, per a ser acceptada, ha d'encaixar dins dels nostres marcs. Si els fets no encaixen en un marc concret, el marc roman i els fets s'esvaeixen; els fets s'ignoren i el marc continua funcionant.

En aquesta presentació es revisen les narratives i els discursos actuals entorn del concepte de diversitat cultural i lingüística, amb incidència en la Unió Europea (UE). Quina és la situació actual? Quins són els marcs ara aplicables i, el que és més important, les ideologies que hi ha al darrere d'aquests discursos? Adscriuim tots nosaltres les mateixes idees a aquests conceptes?

Diversitat cultural i lingüística: què està en joc?

Diversitat cultural i lingüística s'han convertit en expressions de moda que s'utilitzen de múltiples formes amb significats molt variats. Per a alguns, la globalització i la comercialització de béns i serveis donen pas a l'homogeneïtzació, que exacerba els desequilibris existents entre cultures i podria conduir a un «xoc de civilitzacions», terme encunyat pel polític nord-americà Samuel Huntington. Nombrosos experts estableixen paral·lelismes entre la desaparició de la biodiversitat i la pèrdua de cultures i llengües a causa de la globalització, que origina desigualtats socioeconòmiques persistents. Altres consideren, no obstant això, que les diferències culturals i lingüístiques constitueixen l'arrel dels conflictes actuals al món i generen tensions lligades a la identitat, replegaments i reivindicacions, que poden convertir-se en potencials fonts de disputa.

El vertader desafiament, no sols per als assistents a aquest taller sinó per a la societat en conjunt, consisteix a adoptar una postura inclusiva i equitativa respecte a la diversitat cultural i lingüística, una visió que considere la diversitat com un actiu que pugui resultar beneficiós per a la comunitat internacional en general. Un marc que no establisca tipologies jeràrquiques entre cultures i llengües. Un marc que no estime algunes cultures i llengües com més importants i útils que altres, sinó que les pose a totes en peu d'igualtat.

Sobre la diversitat cultural i lingüística

La definició del concepte de diversitat cultural és prou complexa perquè admet múltiples explicacions i interpretacions, segons com l'emmarquem. Tal com assenyala la UNESCO, hi ha consens a l'hora de considerar les cultures com a sistemes en contínua evolució a través de processos interns i en contacte amb l'entorn i amb altres cultures. Així doncs, podríem concloure que el que constitueix avui en dia la diversitat cultural està format per tot un ventall de llengües, idees, conviccions, sistemes de parentiu, costums, eines, obres d'art, rituals i altres expressions. Aquestes interpretacions engloben consideracions filosòfiques, socials, personals i polítiques, per anomenar-ne només algunes.

La diversitat cultural i lingüística no és un concepte nou. La diversificació és un procés natural, un fenomen inherent a la humanitat, les seues circumstàncies i el seu entorn, igual que la biodiversitat. Els éssers humans hem evolucionat basant-nos en la diversitat lingüística. La diversitat, tant cultural com lingüística, ha sigut una realitat des de sempre. No obstant això, la globalització contemporània ha afegit una altra dimensió: ha eliminat la distància, ha beneficiat uns i n'ha exclòs altres, ha encoratjat el contacte intercultural, ha generat noves formes de diversitat i ha propiciat transformacions constants en les expressions culturals i les llengües.

Si bé és cert que les possibilitats de contacte intercultural s'han multiplicat, moltes altres formes d'expressió cultural, inclosa la diversitat lingüística, estan en declivi, segons dades de la UNESCO. Com he esmentat abans, la globalització s'entén sovint

com una amenaça a la diversitat cultural, en el sentit de comportar l'homogeneïtzació de models culturals, valors, aspiracions i estils de vida, la normalització dels gustos, l'empobriment de la creativitat, la uniformitat d'expressions culturals i la pèrdua de llengües.

Diversitat cultural i lingüística a escala internacional: UNESCO, Consell d'Europa i UE

En el context de la globalització i de l'augment de la immigració i la urbanització, els reptes interrelacionats de preservar la identitat cultural i fomentar el diàleg intercultural adquireixen una nova prominència i es fan més urgents, com s'exposa en nombroses declaracions, informes i recomanacions de la comunitat internacional. Tres són els organismes que han liderat el foment de les cultures i les llengües a escala internacional: la UNESCO, el Consell d'Europa i la Unió Europea.

La UNESCO i el foment de la diversitat cultural i lingüística

La UNESCO, l'organització de les Nacions Unides a càrrec de la cultura i l'educació, porta temps utilitzant el concepte de diversitat cultural per a destacar que les expressions culturals poden estar dotades d'un valor universal. Amb la Convenció sobre el Patrimoni Mundial de la UNESCO de 1972, els conceptes de diversitat cultural i patrimoni cultural van adquirir escala mundial.

La UNESCO ha passat gradualment d'un enfocament estàtic respecte a la diversitat cultural a un més dinàmic en les últimes dècades. Abans de 1980, la tendència era a entendre les cultures essencialment fixes, el contingut de les quals es «transmetia» de generació en generació a través de múltiples vies, com l'educació o altres pràctiques. En l'actualitat, la cultura es percep cada vegada més com un procés pel qual les societats evolucionen per camins que els són propis. La vertadera especificitat d'una societat no rau en els hàbits, els valors, les llengües, les creences i els sentiments, etcètera de les persones, sinó en la manera en què totes aquestes característiques canvien.

Un punt d'inflexió en el foment de la diversitat cultural per la comunitat internacional va ser la Declaració universal sobre diversitat cultural de la UNESCO, aprovada per unanimitat en una conjuntura molt singular. Acabaven de produir-se els esdeveniments de l'11 de setembre de 2001 i la 31a reunió de la Conferència General de la UNESCO constituïa la primera gran trobada de nivell ministerial després d'aquells terribles atemptats. Va ser una oportunitat perquè els estats reafirmaren la seua convicció que el diàleg intercultural era la millor garantia de pau i rebutjaren categòricament la tesi que augurava un xoc inevitable entre cultures i civilitzacions. La declaració elevava la diversitat cultural al nivell de «patrimoni comú de la humanitat», «tan necessària per a la humanitat com la biodiversitat per a la naturalesa» i erigia la seua salvaguarda com a imperatiu ètic indissociable del respecte per la dignitat de la persona.

Com va assenyalar el llavors secretari general de la UNESCO, Koïchiro Maatsura: «La Declaració de 2001 aspira a preservar la diversitat cultural com un tresor viu i, per tant, renovable que no ha de percebre's com a patrimoni estàtic, sinó com a procés que garantisca la supervivència humana». Maatsura va plantejar, a més, una de les principals

controvèrsies en l'elaboració de la Declaració, la creixent mercantilització de cultures i llengües, quan va manifestar:

El debat entre els països que desitgen defensar els béns i els serveis culturals «que, per ser portadors d'identitat, valors i sentit, no han de considerar-se mercaderies o béns de consum com els altres» i els països que esperen fomentar els drets culturals, ja que la Declaració conjuga aquestes dues aspiracions complementàries i posa en relleu el nexse causal que les uneix. Tots aquests són arguments a favor d'un nou plantejament respecte a la diversitat cultural, que tinga en compte la naturalesa dinàmica i els desafiaments per a la identitat relacionats amb la permanència dels canvis culturals i que intente protegir la cultura per a impedir que se la considere una mera mercaderia comercialitzable.

A través de les paraules del secretari general, la UNESCO admet la necessitat d'adoptar una perspectiva més dinàmica sobre la diversitat cultural, introdueix progressivament el concepte de diàleg intercultural i treballa per a assegurar que s'atenga la cultura des d'altres punts de vista, com per exemple desenvolupament, polítiques socials, medi ambient, etc. La idea de diàleg intercultural es converteix en un terme sòlid que altres organitzacions utilitzaran per a referir-se a coses distintes.

Amb tot, la idea de vincular les cultures i les llengües al creixement econòmic arribaria a ser una tendència dominant en els anys posteriors. En els discursos oficials s'aprecia que la cultura s'emmarca cada vegada més en termes econòmics: en el context dels Objectius de desenvolupament del mil·lenni de 2010, la llavors secretària general Irina Bokova assegurava: «En l'última dècada ha pres forma una nova tendència, sobretot en països en desenvolupament [...] Em referisc a la cultura com a motor econòmic: factor generador d'ocupacions i ingressos, un mitjà per a conferir rellevància i eficàcia a les estratègies d'eradicació de la pobresa a escala local».

L'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible també al·ludeix a la cultura lligada a l'àmbit del desenvolupament i emmarca el concepte en termes «d'alleujament de la pobresa, inversió positiva i progrés». L'Agenda 2030 representa un considerable pas endavant pel desenvolupament sostenible en molts camps i, en especial, per a la cultura, perquè és la primera vegada que l'agenda de desenvolupament internacional al·ludeix a la cultura dins del marc dels objectius de desenvolupament sostenible associats a educació, creixement econòmic, ciutats sostenibles, seguretat alimentària, medi ambient, consum sostenible i pautes de producció, a més, de societats pacífiques i inclusives. Aquest reconeixement sense precedents no sols satisfà la petició de l'Assemblea General de les Nacions Unides i els òrgans rectors de la UNESCO, sinó també l'exigència dels estats membres a escala nacional.

El Consell d'Europa i la diversitat cultural i lingüística

El Consell d'Europa (CE) ha estat també a l'avantguarda dels debats sobre diversitat cultural i ha exercit una funció clau en la consolidació del terme diàleg intercultural. Per a definir què significava el terme, en 2007 es va publicar un llibre blanc sobre diàleg

intercultural després d'una consulta oberta a diversos interlocutors entre 2006 i 2007. L'elecció d'un llibre blanc per a incloure aquest tema en l'agenda del Consell d'Europa va demostrar que la definició del concepte ha de basar-se en el debat públic. Com es menciona en el llibre blanc, «és en molts sentits el resultat de la deliberació democràtica que és part essencial del mateix diàleg intercultural» (CE, 2008).

Els discursos i les polítiques entorn del terme diàleg intercultural introdueixen un element en els debats sobre diversitat cultural: la immigració. La forta correlació en els textos i els programes oficials entre immigració i necessitat de diàleg intercultural sembla implicar que sense l'existència «d'immigrants» el diàleg intercultural hauria sigut redundant. Un dels principals projectes del Consell d'Europa derivat d'aquest enfocament és el programa Ciutats interculturals.

En matèria de diversitat lingüística, el Consell d'Europa disposa de l'únic tractat legalment vinculant sobre les anomenades llengües regionals o minoritàries: la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries. Les llengües no minoritàries (llengües estatals i llengües d'immigrants) queden fora d'aquest tractat.

Podem dir, doncs, que sembla haver-hi dos marcs diferents per a dues «diversitats» distintes: el diàleg intercultural, prou ampli, amb la immigració al centre dels debats, i la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, per a dos «tipus de diversitat» diferenciats.

La Unió Europea i la celebració retòrica de la diversitat cultural i lingüística

La diversitat se celebra i es presenta en el discurs de l'UE com a valor europeu en si mateix i com a tret distintiu de la cultura europea. «Units en la diversitat» és el lema de l'UE des de 2000. No obstant això, no sempre s'ha atorgat el mateix significat a la diversitat en la política cultural europea; ha mutat amb el temps i les narratives i els marcs s'han vist sovint atrapats al mig de postures contradictòries.

S'observen distints períodes des de la dècada de 1970: la diversitat cultural s'entenia al principi com la suma de cultures i llengües estatals de cada estat membre. No obstant això, en els primers anys de la dècada de 1980, certs actors regionals van denunciar el monopoli de l'estat nació sobre els actius culturals, les tradicions i les llengües a Europa. Va ser en 1983 amb la Resolució Arfè del Parlament Europeu quan les llengües regionals i minoritàries (LRM) van cobrar visibilitat a l'UE. Malgrat aquesta introducció favorable de les llengües regionals i minoritàries (parlades actualment a moltes de les nostres regions), les narratives i els debats sobre LRM s'han esvaït lentament, sovint emmarcats entorn de conceptes d'identitat, folklore i valors sentimentals, com veurem a continuació.

L'UE va prendre prestat el concepte de diàleg intercultural del Consell d'Europa per a incorporar la immigració al debat (2008: Any Europeu del Diàleg Intercultural). La idea de patrimoni cultural s'ha posat de manifest en 2018 amb l'Any Europeu del Patrimoni Cultural.

A pesar de la insistència retòrica en la diversitat lingüística com a part indissoluble de la identitat europea, com a patrimoni compartit i com a actiu per a Europa (una narrativa

sistemàticament observada en totes les mesures polítiques), el marc dominant que s'ha transformat de manera activa en accions polítiques és l'enfocament orientat al rendiment econòmic i la competitivitat de les habilitats i les competències lingüístiques. Aquestes declaracions recurrents continuen destacant la importància de la diversitat lingüística com a valor europeu, però no es tradueixen en accions polítiques tangibles o en un marc programàtic que proporcione una sèrie de pautes coherents sobre criteris polítics per a la promoció de la diversitat lingüística.

L'anàlisi de la interacció entre retòrica política a l'UE i polítiques reals sobre multilingüisme ha servit per a traure a la llum tensions entre dues dimensions de la política europea en matèria de llengües: una dimensió sentimental, propugnada sovint en la narrativa comunitària amb el nom de diversitat lingüística i associada a les nocions de cultura, identitat, respecte i valors, però que no té reflex en iniciatives polítiques concretes; i una dimensió utilitària, clarament prioritzada, centrada per complet en la importància funcional de les habilitats lingüístiques i el valor econòmic de les llengües per a l'economia, el creixement i l'ocupació. Mentre la primera dimensió, la sentimental, s'aplicaria a les llengües regionals o minoritàries de l'UE (i molt més recentment a les

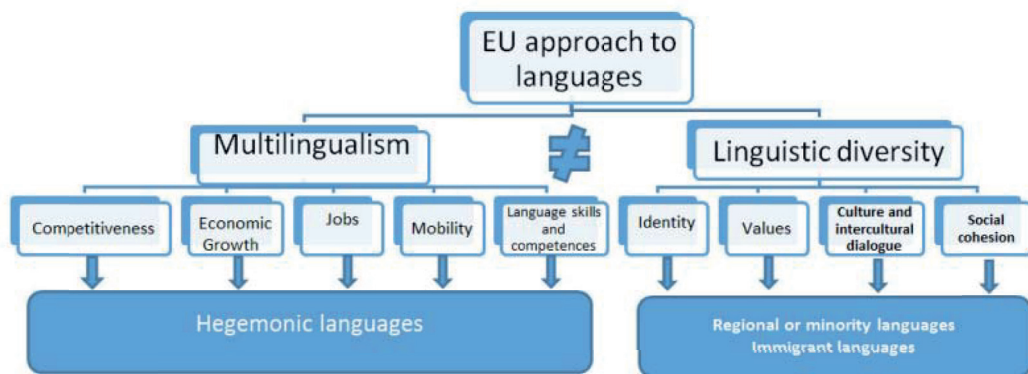

Figure 2: the current semantic field of the UA approach to languages
 Font: Neoliberalisme lingüístic a l'UE. Vicent Climent-Ferrando

llengües d'immigrants, que guanyen terreny gradualment en les polítiques europees sobre llengües, educació i integració), la dimensió utilitària s'aplicaria a les llengües hegemòniques de l'UE. En la figura 2 es representa gràficament el plantejament actual de l'UE respecte a les llengües:

Consideracions finals

M'he proposat analitzar com l'esfera internacional ha emmarcat discursivament les nocions de diversitat cultural i lingüística en les últimes dècades i he examinat el procés discursiu pel qual elements de l'àmbit econòmic s'han incorporat de manera progressiva al discurs de l'UE sobre cultura i llengua. Aquest enfocament s'ha convertit en la

representació i el marc cognitiu predominants al món de la cultura i la política lingüística a escala internacional, especialment a la Unió Europea, i exerceix una funció crucial en l'estructuració i el desenvolupament de polítiques culturals i lingüístiques a l'UE.

És aquesta nova representació de cultures i llengües la que permet una recontextualització dins de l'esfera cultural d'un discurs neoliberal hegemònic basat en l'economia, que progressivament s'ha fet lloc entre les polítiques comunitàries sobre cultura i llengua des del terreny estricte de l'economia. En transferir la retòrica econòmica a la política cultural i lingüística, l'UE ha inserit una narrativa orientada al mercat en l'esfera metadiscursiva de la diversitat cultural i lingüística i ha indicat el mode preferible de «llegir» aquestes polítiques, una pràctica estratègica sovint adreçada a aconseguir l'acceptació d'un determinat metadiscurs en una comunitat. En aquest discurs nou, algunes cultures i llengües es consideren importants i útils per a la mobilitat, el creixement i el desenvolupament, mentre que d'altres s'emmarquen en els conceptes d'identitat i valors sentimentals.

D'aquesta manera, les cultures i les llengües, en especial les llengües hegemòniques, s'han convertit progressivament en mercaderies, que ara representen una habilitat essencial des d'una perspectiva de mercat, equiparables a altres tipus d'habilitats necessàries en el mercat laboral, com ara les habilitats numèriques, digitals o informàtiques. En suma, la narrativa de l'UE sobre el valor intrínsec de la diversitat lingüística com a pedra angular del projecte europeu se subordina als objectius econòmics de creixement, competitivitat i ocupació i fa aflorar l'absència d'un vertader compromís de principis i coherència normativa cap a les seues llengües. L'orientació econòmica de l'UE pel que fa a les polítiques lingüístiques no es pot estudiar de manera aïllada, perquè respon als objectius econòmics estratègics globals i les prioritats polítiques de l'Estratègia de Lisboa establits primer en el període 2000-2010 i actualment en l'Estratègia Europa 2020.

Cal consolidar i impulsar totes les llengües i les cultures d'Europa, sense importar la magnitud o la dimensió, al marge de la definició de llengües majoritàries o minoritàries. Açò requereix un nou enfocament sobre com interpretar la diversitat cultural i lingüística. Un enfocament que no obligue ningú a abandonar la seua llengua o la seua cultura. Hem d'esforçar-nos a combatre prejudicis per tal que la diversitat i la diferència es valoren positivament i totes les cultures i les llengües s'entenguen com a actius valuosos que poden fomentar-se de manera activa.

Hem de prestar especial atenció a aquelles llengües que lluiten per sobreviure i requereixen més suport. Aquestes llengües més menudes només podran prosperar si els brindem el nostre suport. Com es mostra en la imatge inferior, cal dedicar esforços als que més ho necessiten perquè siguin capaços de participar i contribuir al desenvolupament humà en peu d'igualtat.

PAPER 2

PROPOSALS FOR CALRE MEASURES FOR EUROPEAN 'REGIONAL' OR MINORITISED LANGUAGES FROM EUROPEAN LANGUAGE EQUALITY NETWORK (ELEN)

Professor Ferran Suay
President of European Language Equality Network (ELEN)
Department of Biopsychology, University of València.

Background

55 million EU citizens, 10% of the EU's population, speak a minoritised (RML) European language. These languages vary from Catalan with around 10 million speakers, to Inari Sami with 269 speakers. All of them experience many of the same problems ranging from overt discrimination and abuse to a general lack of funding, lack of provision in education and public administration, and unequal status.

This year we celebrate 25 years of the European Charter for Regional or Minority Languages (ECRML). [1] The Charter, a binding international Treaty, has been successful in setting the benchmark for regional minority language protection and development and having become part of the Copenhagen criteria whereby accession states must ratify it to join the EU. However, despite this success the Treaty does not grant any actual language rights to European citizens and often suffers from the lack of implementation by signatory states. In addition, several 'old' EU member states are yet to ratify the Charter. It means that many RML speakers still require substantive legal protection in terms of language rights and a legal base for their revitalization efforts in education, the media, and the public administration.

Language rights are a fundamental human right, they involve access to education, justice or medical care through the RML. However, the EU is yet to fully recognize language rights as human rights. Moreover, as ELEN stated in their Report [2] to the UN in 2015, dozens of cases of linguistic abuse are reported every year by minoritized language speakers.

In addition, many RMLs still do not have language legislation to protect them, they do not have public sponsored media, and do not have public funded RML immersion education, all of which are essential building blocks for successful revitalization.

It was partly in response to the factors outlined above that the new Donostia Protocol [3] to ensure language rights was launched in December 2016. The Protocol represents European grass-roots civil society opinion and acts as a new guideline for language rights for local councils and regional and national governments.

[1] See <http://www.coe.int/en/web/european-charter-regional-or-minority-languages>

[2] See <https://elen.ngo/wp-content/uploads/2016/05/305021075-ELEN-Statement-to-UN-HRCtee.pdf>

[3] See <http://protokoloa.eus/es/>

Lastly, despite the EU including language as grounds for discrimination in the Charter of Fundamental Rights this only offers partial protection as the Charter only comes into force when EU law is being implemented. In order to ensure that regional language speakers are better protected against discrimination the EU will need to include language as a ground for discrimination in Article 10 of the TFEU. The current grounds for discrimination under Article 10 are sex, racial or ethnic origin, religion or belief, disability, age or sexual orientation. [4]

For ELEN and the Council of Europe anti-regional language discrimination is a form of both direct and indirect racism which is unacceptable in a Europe built on the European values of respect for human dignity and human rights, freedom, democracy, equality and the rule of law, and respect for linguistic and cultural diversity.

Justification

Regional minority and endangered languages are facing a wide range of problems across Europe ranging from overt discrimination against speakers, lack of language rights, lack of educational provision, lack of provision in the public administration, and lack of media. In many cases the language and culture itself is threatened with extinction.

If we are to safeguard and nurture European linguistic diversity we believe that this can be more easily achieved if European regional and autonomous governments work together to promote and protect minoritised languages. Over the last thirty years we have learned a lot about effective language revitalization. With political will and shared expertise on best practices in RML protection European regional governments are able to contribute enormously to the language protection and revitalization process.

Proposed Measures to be adopted by CALRE.

Considering the various justifications for new measures outlined above, ELEN proposes that the new regional or minority language CALRE Intergroup works to have CALRE adopt the following measures:

- CALRE to work to ensure that each state and/ or autonomous government with European regional or minority languages on its territory passes co-official and equal status legislation for these languages, and the ratification of the European Charter for Regional or Minority Languages by those States yet to do so, and for the countries that have ratified the Charter, to ensure that they fulfill all of its commitments, and implement the recommendations of the follow-up reports of the Council of Europe.
- CALRE to work to ensure that each state and/ or autonomous government with European regional or minority languages on its territory passes linguistic normalization legislation for these languages.

[4] See https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/nondiscrimination_principle.html

- CALRE to work to ensure that each state and/ or autonomous government with European regional or minority languages on its territory passes legislation guaranteeing regional or minority language immersion education.

- CALRE to work to ensure that each state and/ or autonomous government with European regional or minority languages on its territory passes legislation that supports the establishment of publicly financed radio and TV for these languages and to support cultural industry in all its dimensions: books, music, new technologies, dubbing and cinematic production.

- CALRE to work to ensure that the EU fully protects against regional or minoritised language discrimination and adds language as grounds for discrimination to Article 10 of the TFEU, and that regional and autonomous governments adopt their own comprehensive anti-language discrimination legislation.

- CALRE to work with the EU to develop an EU Directive for the protection and promotion of European lesser used and endangered languages.

- CALRE to work with the EU to establish a European Languages Commissioner and Observatory for Language Rights.

- CALRE to work to ensure that each state and/ or autonomous government with European regional or minority languages on its territory adopts the Donostia Protocol to Ensure Linguistic Rights.

- CALRE to assist minority language groups to engage in community development initiatives aimed at strengthening the communal resilience of minority culture. Such measures and initiatives would aim at enhancing designated structures within the threatened linguistic group to support group cohesion and coherent leadership mechanisms, decision- making procedures and resource dispersal on behalf of the group.

- CALRE to work to ensure that each state and/ or autonomous government with European regional or minority languages on its territory invests adequate financial resources to guarantee that the measures outlined above are fully implemented.

PONÈNCIA 2

PROPOSALS FOR CALRE MEASURES FOR EUROPEAN 'REGIONAL' OR MINORITISED

PROPOSTES DE LA SOCIETAT CIVIL SOBRE LA DIVERSITAT CULTURAL I LINGÜÍSTICA

Professor Ferran Suay

President de la Xarxa Europea per la Igualtat Lingüística (ELEN)

Departament de Psicobiologia de la Universitat de València

Antecedents

Uns 55 milions de ciutadans de l'UE, el 10 % de la població, parlen una llengua minoritzada. Llengües que varien molt quant al nombre de parlants, des del català amb uns 10 milions (més que alguns dels idiomes europeus plenament oficials), fins al sami d'Inari que en té només 269. Tots els seus parlants, però, experimenten dificultats molt similars, que van des de la discriminació manifesta i l'abús, a un escàs finançament, manca de prestacions en educació i administració pública o condicions generals de clara desigualtat respecte a la llengua dominant en el seu territori.

Enguany celebrem els vint-i-cinc anys de la Carta europea de llengües regionals o minoritàries (ECRML).[1] La Carta, un tractat internacional vinculant, ha servit per a establir el punt de referència per a la protecció i el desenvolupament de les llengües minoritzades (que la Carta anomena «regionals o minoritàries» i no sempre ho són) i ha passat a formar part dels criteris de Copenhaguen, segons els quals els estats adherents han de ratificar-la per tal d'ingressar a l'UE. Tanmateix, malgrat que això és un èxit, el tractat no atorga drets lingüístics reals als ciutadans europeus i sovint pateix la manca d'implementació per part dels estats signants. A més, alguns estats, que són membres de l'UE des del principi, encara no han arribat a ratificar la Carta. Això vol dir que molts parlants de llengües minoritzades (d'ara endavant, RML) encara no tenen una protecció jurídica substantiva en termes de drets lingüístics, ni una base jurídica en què sustentar els esforços de revitalització lingüística en educació, mitjans de comunicació i administració pública.

Els drets lingüístics són drets humans fonamentals, que impliquen que les persones han de tenir la possibilitat d'accedir a l'educació, la justícia o l'assistència mèdica en la seua llengua, també quan es tracta d'una RML. En el moment actual, l'UE encara no ha reconegut plenament els drets lingüístics com a drets humans. D'altra banda, tal com afirma ELEN en l'informe a l'ONU de 2015, [2] desenes d'abusos lingüístics es reporten cada any per part de parlants de llengües minoritzades; en la major part dels casos, sense que hi haja una resposta satisfactòria per part de les administracions públiques.

Cal dir que a hores d'ara encara hi ha moltes RML que no disposen de legislació lingüística per protegir-les, no tenen mitjans de comunicació públics ni un sistema educatiu públic

[1] Vegeu <http://www.coe.int/en/web/european-charter-regional-or-minority-languages>

[2] Vegeu <https://elen.ngo/wp-content/uploads/2016/05/305021075-ELEN-Statement-to-UN-HRCttee.pdf>

d'immersió en la llengua, que són elements fonamentals per a fer possible una revitalització exitosa.

Va ser, en part, com a resposta als factors esmentats anteriorment que el nou Protocol de Donostia [3] per assegurar els drets lingüístics es va iniciar el desembre de 2016. El Protocol representa l'opinió de la societat civil europea i actua com una nova guia per als drets lingüístics en ajuntaments i institucions de govern a tots els nivells.

Finalment, malgrat que l'UE inclou la llengua com a motiu de discriminació en la Carta dels drets fonamentals, això només proporciona una protecció parcial, perquè la Carta únicament entra en vigor allà on s'està aplicant la llei de l'UE. Per assegurar que els parlants d'RML estiguin protegits contra la discriminació, l'UE haurà d'incloure la llengua com a motiu de discriminació dins de l'article 10 del TFUE, que ara mateix només esmenta el sexe, l'origen racial o ètnic, la religió o les conviccions, la discapacitat, l'edat i l'orientació sexual com a motius de discriminació. [4]

En opinió d'ELEN, que és també la del Consell d'Europa, la discriminació lingüística és una forma de racisme tant directa com indirecta, que és inacceptable en una Europa basada en els valors europeus del respecte a la dignitat humana i els drets humans, la llibertat, la democràcia, la igualtat i el respecte a la llei, que necessàriament ha d'incloure el respecte a la diversitat lingüística i cultural.

Justificació

Les RML i en perill d'extinció s'enfronten a una àmplia gamma de problemes a tot Europa, que van des de la discriminació manifesta dels parlants fins a l'absència de drets lingüístics, passant per la carència de disposicions educatives, en l'administració pública o per la inexistència de mitjans de comunicació en la llengua pròpia. En molts casos, la llengua i la cultura estan en condicions d'alta probabilitat d'extingir-se.

Preservar i fomentar la diversitat lingüística europea pot ser més viable si els governs regionals i autonòmics europeus treballen conjuntament per a promoure i protegir les llengües minoritzades. Durant els darrers trenta anys, hem après molt sobre la revitalització efectiva de les llengües. Amb voluntat política i compartint coneixements sobre bones pràctiques en la dinamització lingüística, els governs regionals europeus poden contribuir enormement al procés de conservació, protecció i revitalització lingüística.

Mesures per a llengües europees minoritzades proposades a la CALRE

Tot prenent en consideració les premisses i les justificacions esmentades anteriorment, ELEN proposa que el nou intergrup treballi perquè la CALRE adopti les mesures següents:

- Treballar per a garantir que cada estat o govern autònom amb RML en el seu territori aprobe un estatus legal de cooficialitat i d'igualtat d'aquestes llengües i adopti o ratifiqui la Carta europea de llengües regionals o minoritàries, i perquè els països que l'han ratificada, complisquen la totalitat dels seus compromisos, i implementen les recomanacions dels informes de seguiment del Consell d'Europa.

[3] Vegeu <http://protokoloa.eus/es/>

[4] Vegeu https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/nondiscrimination_principle.html

- Treballar per a garantir que cada estat o govern autònom amb RML en el seu territori aprobe lleis de normalització lingüística per a aquestes llengües.
- Treballar per assegurar que cada govern estatal o autonòmic amb RML en el seu territori aprobe una legislació que pugui garantir l'ensenyament d'immersió en la llengua pròpia del territori.
- Treballar per a garantir que cada estat o govern autònom amb RML en el seu territori aprobe lleis en suport de la creació de ràdios i televisions públiques en aquestes llengües, i done suport a la indústria cultural en totes les seues dimensions: llibre, música, noves tecnologies, doblatge i producció cinematogràfica.
- Treballar per assegurar que l'UE protegeix plenament contra la discriminació lingüística, perquè incloga la llengua com a motiu de discriminació en l'article 10 del TFUE i perquè els governs autonòmics i regionals adopten com a pròpia la legislació global contra la discriminació.
- Col·laborar amb l'UE per a desenvolupar una directiva europea per a la protecció i la promoció dels idiomes europeus menys utilitzats i en perill d'extinció.
- Col·laborar amb l'UE per a establir un comissariat de llengües europees i un observatori dels drets lingüístics.
- Treballar per a garantir que cada estat o govern autònom amb RML adopte el Protocol de Sanitat per a garantir els drets lingüístics dels pacients en el seu territori.
- Ajudar les associacions que treballen en favor de les RML a participar en iniciatives de desenvolupament comunitari, orientades a enfortir la resiliència comunitària de la cultura minoritària. Aquestes mesures i iniciatives tindrien com a objectiu millorar les estructures designades dins del grup lingüístic amenaçat, per tal de donar suport a la cohesió grupal i als mecanismes de lideratge coherents, els procediments de presa de decisions i la provisió de recursos en benefici de la comunitat lingüística.
- Treballar per assegurar que cada govern estatal o autonòmic amb RML invertisca recursos financers adequats per tal de garantir que les mesures esmentades anteriorment s'apliquen plenament.

SPEAKERS

Vicent Climent-Ferrando

(Senior Researcher. European Research Consortium MIME (Mobility and Inclusion in a Multilingual Europe))

Vicent Climent-Ferrando is a post-doctoral researcher at the European Research Consortium MIME (Mobility and Inclusion in a Multilingual Europe, University of Augsburg, Germany) for the period 2016-2018. He holds a PhD in Political and Social Sciences from the Department of Political and Social Sciences of the Universitat Pompeu Fabra Barcelona (UPF), Spain (2016), and has been a Phd researcher at Sciences-Po Paris (2013-2014). His thesis - the European Politics on Language for Immigrant Integration: a Multilevel Analysis - analyses the current policies, politics and discourses across Europe on immigrant integration through language.

Vicent holds a MA in Political Science and International Relations from the College of Europe, Bruges, a MS in Political Science from UPF Barcelona and a MA in Legal Translation from UAB. He completed his university education at the University of Ottawa (Canada), Anglia Ruskin University (Cambridge) and UPF, Barcelona. He has also worked as a policy expert for the European Commission (2017) and has been Network Manager for the European Network on Language Planning Boards in Brussels (2012-2017). His lines of research revolve around political discourse analysis, immigration, nationalism, language, identity politics and cosmopolitanism.

Conchúr Ó Giollagáin

Gaelic Research Professor and Director of the Language Sciences Institute in the University of the Highlands and Islands, Scotland. Vice-President of the European Language Equality Network (ELEN).

Conchúr Ó Giollagáin is the Gaelic Research Professor in the University of the Highlands and Islands, Scotland, and the director of the UHI's Language Sciences Institute. He is also the academic director of Soillse, a multidisciplinary and multi-institutional research project, based at Scotland's national college for Gàidhlig, Sabhal Mòr Ostaig, on the Isle of Skye. He is a prominent scholar in language planning and minority language culture and sociology. He has written extensively on issues concerning the sustainability of minority cultures, especially the Gaeltacht communities in Ireland.

He co-authored the government-commissioned Gaeltacht survey Comprehensive Linguistic Study of the Use of Irish in the Gaeltacht (2007). The update of the study Nuashonrú ar an Staidéar Cuimsitheach Teangeolaíoch ar Úsáid na Gaeilge sa Ghaeltacht: 2006–2011 (An Update of the Comprehen-

sive Linguistic Study of the Use of Irish in the Gaeltacht) was published in 2015. Along with Tamás Péterváry, Brian Ó Curnáin and Jerome Sheahan he published the first major study of bilingual acquisition in Ireland, *Iníúchadh ar an gCumas Dátheangach: An sealbhú teanga i measc ghlúin óg na Gaeltachta / Assessment of Bilingual Competence: Language acquisition among people in the Gaeltacht*. He co-edited two ground-breaking books, *Beartas Úr na nGael: Dálaí na Gaeilge san Iar-Nua-Aoiseachas [A New Deal for the Gaels: Irish in Postmodernity]* (2016) and *An Chonair Chaoch: an Mionteangachas sa Dátheangachas* (2012) examining the minority language condition from the perspective of those whose primary identity is the minority culture. He is currently leading the major sociolinguistic research project, 'Próiseact Rannsachaidh Gàidhlig nan Eilean / Isles Gaelic Research Project', on the vitality of Scottish Gaelic in the Western Isles, which is home to the remaining native-speaking Gaelic communities. Similar to the Comprehensive Linguistic Study in Ireland, this baseline study aims to depict the social reality of Scottish Gaelic as an initial step in proposing a series of socio-political interventions in support of Gaelic as a living language.

Paula Kasares

Paula Kasares (Iruña/Pamplona, 1969) graduated in Basque Philology (University of Deusto) and Social and Cultural Anthropology (University of the Basque Country – UPV). She has also conducted postgraduate studies in Linguistic Planning (UPV) and Social and Cultural Anthropology (Autonomous University of Barcelona). She earned a Ph.d in 2013 at Public University of Navarre with a thesis in linguistic anthropology.

She has large experience in language planning, since 1995 at the Baztan City Hall, in Navarra. From 1998 to 2000 she was in charge of the Sociolinguistic Department of the Summer Basque University and from 2001 to 2003 director of the Observatory on Linguistic Rights of Basque Country. Currently she is the director of the Service of Planning and Fostering of Basque language of Euskarabidea - The Navarre Institute of Basque Language, depending of Government of Navarre, and she combines that work and tuition at the Public University of Navarre and postgraduate course HIZNET in language planning. She is author of three books.

Verònica Cantó Doménech

Academic at the Acadèmia Valenciana de la Llengua since 2001, an institution of which she is institutional secretary since 2006. Graduate in Philosophy and Arts (Catalan Philology Section) from the University of Alicante in 1987. Editorial Director of Editorial Marfil from 1989 to 2006. President of the Association of Publishers of the Valencian Country from 1999 to 2002. Author of several books devoted to non-university education and books on the learning of the language. Regular collaborator in Valencian media, both written and radio, such as A Punt Mèdia. Member of the Consell de la Ciutadania de la Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació since April 2018

Ferran Suay i Lerma

Department of Biopsychology, University of València. President of European Language Equality Network (ELEN). Vice President of Acció Cultural del País Valencià PhD in Psychology and Professor of the Department of Biopsychology (Universitat de València). Co-author of the various reports that ELEN has presented to the European Parliament and the UN in relation to linguistic rights and the status of European minoritised languages. Creator of the Language Assertiveness Workshops, who present a vision of minoritised languages, focused on the speakers and the behavioral resources they can acquire in order to increase the visibility of the languages they speak. The scientific foundation and the practical developments of this approach can be found in papers such as *Un model d'anàlisi i intervenció en la submissió lingüística* (2004); *Un espai per als parlants d'una llengua* (2005); *Intervenció psicològica sobre els hàbits lingüístics* (2009); *Sortir de l'armari lingüístic* (2010), which. Received the Sant Jordi (Lupa d'Or) Prize, awarded by the Catalan Society of Sociolinguistics (2011); or *Parlants fets i drets: una visió des de la Psicologia* (2018).

Cor van der Meer

Mercator European Research Centre on Multilingualism and Language Learning. Fryske Akademy. Nederland Cor van der Meer (Drachten 1957) obtained his masters in Sociology and Research Methodology at the University of Groningen in 1988. Since 2004 he has been a researcher and project leader at the Social Sciences department of the Fryske Akademy. He is the current head of Mercator, the European Knowledge Center for Multilingualism and Language Learning, an NGO that focuses on collecting, disseminating and applying knowledge on linguistic diversity in Europe. He is

also a member of the management team of the Fryske Akademy. Cor van der Meer is an expert in the field of multilingualism, regional and minority languages and language acquisition. He previously worked as senior specialist in survey data and digital depots in HAMsterdam. Over the years he has been a board member of various international organizations. He regularly presents his work at conferences and seminars, in and outside Europe.

Gregorio Ferreiro Fente

Technical Adviser to the General Secretariat of Language Policy. Government of Galicia. Vice-President Network to Promote Linguistic Diversity (NPLD)

Gregorio is a secondary school teacher, currently working as technical advisor to the General Secretariat of Language Policy of the Galician Government. He participated in the drafting and coordination of projects such as the General Plan for Standardization of the Galician Language or the Interdepartmental Commission of the Government of Galicia. He was a professor in the Department of Galician-Portuguese Philology at the University of Granada, the Institute of Education and Sciences of the University of Santiago de Compostela and the Autonomous Center for Training and Innovation of Teachers of Galicia. In 2017, he was elected vice-president of the Network to Promote Linguistic Diversity, a European-level association based in Brussels, whose members are Governments, universities and non-governmental organizations whose that work on the promotion of minority languages. At the same time, he is the author of books, articles and essays on sociolinguistics, literary themes and the history of Galician literature.

Bernat Joan i Marí

Prof. Department of Filologia Catalana i Lingüística General. Universitat de les Illes Balears Graduate in Catalan Language and Literature in the University of Barcelona, Ph.D. in Catalan Philology in the Balearic Islands University. He has been in office as deputy minister for Language Policy in the Catalan government (2007-2011) and was also member of the European Parliament (2004-2007). He cooperates currently in the think tank of Marits Coppieters Foundation “Ideas for Europe”, where he has published several working papers, on language planning in Europe and on political building of the European Union. His main field in research has been how minorised languages can achieve a normal social use in their societies. He has worked also on language attitudes and language use in multilingual countries.